

Béts.

Szerentsénk vala látni azon emlékeztető pénzeket, mellyeket veretett kedves Hazánk, a' *Nápolyi Király*' 's Királyné' tiszteletére, úgy-mint a' kik nem tsak nevelni kívánták, magok felséges jelenlétekkel a' múltt elzúlóban tartott Magyar Koronázás' dicső tzeremoniáját; hanem a' Magyar öltözetnek fel-vételével is méltóztattak Nemzetünket meg-tisztelni, 's eránta viseltető kegyes indulatjokat meg-bizonyítani. — Kétfélék az említett pénzek: a' nagyobb, egy tallér; a' kisebb pedig egy tízes nagyságú. A' nagyobb pénznek egy oldalán szemléltetnek a' *Nápolyi Király*' 's Királynénak jól el-talált Melly-képeik (*buste*) magyar köntösben; más oldalon pedig az ő Felségek' jelenlétekből vett örömet ábrázoló figurák, azon idő' számával együtt, mellyben Szerentséje lehetett kedves Hazánknek ő Királyi Felségekhez. Olly felségesen készült mind a' két pénz, hogy belső meg-indulás, és elégedés nélkül nem lehet azokat szemlélni. Igen nagy figyelmetességet érdemel kivált ez a' szép és fontos reá-írás, melly mind a' két pénzen olvastatik: *Ex Decreto Statuum & Ordinum Hungariae. (Magyar Ország' Státusainak és Rendjeinek végzéséből)*. — Ezek valóban az első pénzek, mellyek Hazánk' Státusainak 's Rendjeinek nevekkel díszeskednek, 's azoknak virágzásokról, és tehetségekről minden idegen Nemzeteket meg-győzhetnek. — Az említett végzésnek első hallása is mindjárt drága indulatokat, 's igen jó gondolatokat gerjesztett azokban Nemzetünk eránt; és mivel már most a' látás még többet tesz a' hallásnál: gyönyörködve hiheti minden Hazafi, hogy ugyan azon pénzek által, mellyekkel meg-tisztelte Hazánk a' *Nápolyi Felségeket*, magát hasonló mértékben meg-dicsőítette egész *Európa*' szeméi előtt.

Mind két rendbéli emlékeztető pénzek, feles

Q 9

szám.

számmal veretnek aranyból és ezüstből: mellyekkel a' jövő Hónap' (December) elein, indul el *Nápoly* felé Gróf *Sétsényi Ferentz* ö Excell. ája. Sok ezerekbe kerül ez a' hosszas út ö Kegyelmeségének, mivel tsupán maga költségén telzi azt; de azért, soha sem vólt még örvendetesebb útja: mert tudja, hogy Hazája' ditsösségeért utazik, mellynek áldozni fő gyönyörúsége.

Maximilián; és *Nádorispány* ö Főhertzegek kívánságára *Hattyú Ilonát*, vagy a' *Ketskenéhi Özevgy Asszonyt* kelle vala jadzani a' napokban, az *Udvari Teátromban*. — De nem telhete kívánságok ö Királyi Fő Hertzzegeknek: mivel a' *Karvas Agoston*' (Egy jádzó szemellynek a' neve) Magyar Lovas Katona Tiszt Eia, most viselős vólt.: t. i. *Adámberger* nevezetű Jádzó Hitvese, a' ki igen természetesen tud jádzani egy tüzrül pattant Hufzár Tisztet, 's nagyon meg veti az ijedtit egy koros gazdag Német Embernek.

Magyar Ország.

Egy, magát meg nem nevezett Hazafinak következő Levele érkezett tegnap előtt a' kezünkhöz:

„A' Magyar Szent Koronának eredetéről, 's hozzánk lett kerülése' módjáról, sokan sokféleképpen itélnek. Mostanában a' Német Ujságok is tárgyokká kezdték azt választani magoknak. — Említett Szent Koronánkról való minden versengéseknek kívántt végét szakaszthatná egy *Görög Historikus*' Könyvének figyelmetes meg-olvasása, melly több már nyóltz Izáz esztendősnél. Ebben a' Könyvben le van rajzolva a' mi Koronánk, maga egélz valóságában. Meg van írva benne körülállásosan, mikor, 's mellyik *Konstantzínápolyi* Tsászfár adta azt egy Magyar Hertzegnek, ki Kerefténnyé lévén *Konstantzínápolyban*, Feleségül nyerte magának a' Tsászfár' egyetlen egy Leányát. Elő-beszéli a' *Görög Historikus* az okát

okát is, mellyre nézve kívánta legyen ajándékozni a' *Konstantzinúpolyi* Tsászárr ezen Koronát örökösen a' *Magyaroknak*. Jussokat tartották t. i. a' *Görög* Tsászárok *Pannóniához*; ezt a' Just mostan által-botsátotta a' szóban forgó *Konstantzinúpolyi* Tsászár a' Vejére, 's ennek személlýében a' *Magyar Nemzetre*; melly által-botsátott Jusnak hogy valamelly külrő jegye, 's záloga is lehessen a' *Magyaroknál*: e' végett ajándékozta a' Sz. Koronát. — Nem tsak fegyver-jussával birják e' szerént *Magyar Országot* (így ír a' *Levél-író*) a' *Magyarok*; hanem a' *Görög Birodalomtól* örökre által-nyert jussal is. — Taláztatik az említett Könyv, egy gazdag *Görög Kereskedő* házában, a' kinél szállva vólt Fő-Hadi-Vezér *Coburg* Hertzeg, a' míg *Bukurestben* múlatott. Kár leisz erre a' Könyvre szert nem tenni Nemzetünknek; melly *H. Coburg* által könnyen meg lehetne. — Mi, a' mint vettük a' Levelet: úgy közöltük.

Baranya - Vármegyéből írja egy érdeemes Barátunk: „A' maga Ember-társa' életéért vérző Magyar szívhez, bár affzonyi mellybe szorúlt légyen is az, nem férhet a' félelem. — Példával van szerentsém bizonyítani ezen nemes fel-tételt. Történt t. i. *Szaks* nevezetű Falujában ezen *Ns Vármegyének* a' múlt Septemberben, hogy a' mint *Toth István* nevezetű Lakosnak három esztendős forma *Fiatskája* jádzaódzna estve tájban a' kút körül, 's az abba bé-hajigált darab fátskák után le-kukutsálna: igen alátson lévén a' kava, fővel belé bukott a' kútba. Szerentsére, éppen akkor talált egy *Menyetske* a' kút felé tekinteni, a' midőn még szemébe tűnhettek a' le-eső Gyermekek' lábai. Ezt látván, lármát üt a' *Menyetske*; 's míg mások azon tanakodtanak, mi tévők legyennek: bé-áll egy vederbe, le-ereszteti abban magát a' kútba, 's fel-hozta a' fél-hóltt Gyermekeket. — Ha azon kótyogós *Oláh Fítsór*, kiről

első Juliusban költt Leveletekben említettétek volt, hogy a' kalapja után a' vízbe ugrott, 's ugyan azért jó hufzonötöt olvastak néki *Szegeden* a' díztelen felére: meg-érdemlette a' vett büntetést — ugyan vallyon nem érdemlené-é-meg ellenben az említett nemes szivü Menyetske, hogy néhány *sárgát* olvasnának a' markába. — Be' kár! hogy Hazánkban meg-büntetik ugyan a' vétkeket; de a' szép érdemeket vagy egésszen fül mellett botsátják el; vagy ha talám egy két szóval meg-dítsérik, mind az a' többi: *Virtus laudatur et alget.*

Szaktsi História ez is: Ejtszakának idején oda megy háromszor egymás után P. Úr' Fia ágyához egy Kisértet, 's ezt menydörgi fülébe: *Jobban meg-zsírozd a' tselédek' káposztáját, mert meg-halfz.* — Héj! ha valami jó Lelkek (így kiált fel a' Levél-író) mind meg-kisértenék az olly Gazdákat, kik hús-evő nap is böjti nap' módjára rántatnak: be sok áldást mondanának rájuk a' zsíros szájú tselédek.

Néhány hetekkel ez előtt, száz hús-efzendős Affzonyt temettek el *Szaktson*, ki is idejéhez képest, friss és egészséges volt, egéssz' holtta' napjáig. “

Ugyan tsak *Baranyából* írják ezen nevetséges történetet is: „Egy betsületes Embert mind tsak paszullyal (babbal), és sonkával tartott a' Felesége. Nem szivelhetvén már tovább a' szegény Férfj, Feleségének kegyetlenségét: esdeklött néki, hogy noffza változtatua valamit a' tartás' módján. Reménylette kérésének meg-halgattatását, hozzá ül tehát jó reménységgel az asztalhoz. — Megjelen a' mindennapi paszuly; de ezt még is tsak tsendes lelki-esmérettel ette a' jó Ember, olly hiedelemben lévén, hogy a' paszuly után lesz talán valami jó. Hát bizon midön ürült vólna a' paszulyos tál: fel-kel az Affzony az asztaltól, 's megy az almárium felé, a' hol tartotta volt a'

a' hideg sonkát. Ezt látván Férje, így szólla keseredett szívvel hozzája: „*Kár vala fel-keled Feleségem: bizony úgy meg-tanulta már az a' sonka az asztal felé való útát, hogy magától is eljött volna ide.*“

Nemzetünk' *Horátiussának* Tisz. *Hannulik* Úrnak, néhai drága emlékezetű Gróf *Károlyz Antal* ö Kegyel. sége' halálára készített Verseit előbb kivántuk volna közleni; hiszük azonban, hogy most is örömmel fogják azokat munkánkban szemlélni, valakik érdeme szerént tudják a' szépet és jót betsülni:

Ergo expeditam corporeo lare
 Minifra fati magnam Animam procul
 Terris reduxti? et praeter atras
 Hic nihil exuuias relinquis?
 O! Dura flecti, siue tibi *Orpheus*
 Materna fundat carmina, seu preces
 Flandas frequentet; surda voto
 Deproperas violare filum.
 Quae damna tanto funere Ciuibus
 Moestis parasti! quam simul omnia
 Aequas, et vnus ruina
 Saepe premis violenta multos.
 Vt monte summo si fuit, ictibus
 Prostrata quercus, non sine montium
 Clamore, vicinaeque siluae
 Voluitur, atque sua reuulfas
 Cum strage stirpes abripit, et rubos
 Valles in imas, qua rapidus fugit
 Lympha obstrepente amnis, patentes
 Oceani subiturus vndas.
 Plorate damnum non reparabile,
 Caetus Virorum *Mercurialium*
 Musaeque non paruis querelis
 Fata, trucesque onerate *Parcas*.
 His obligatum vouimus, et caput,
 Et thura acerris pura capacibus,

Scien-

Scientioris ne cateruae
 Grande decus, columnaque perdant.
 Qui cum venustis clarior artibus
 Latina Genti secla reduceret,
 Aurique tempus non pudendum,
 Fudit opes iacente dextra.
 Sed vota surdis fecimus. Occidit
 Ah! Ciuitatis sedulus occidit
 Custos; et aequi norma simplex
 Et miseri, viduaeque praesens
 Tutela; Cui se candida veritas,
 Cui se modestis Relligio genis
 Iungebat, et vindicta fraudis,
 Atque odium popularis aurae.
 Illi fidelis Patriae amor sinu
 Regisque sedit. Non minor omnibus
 Cuius, ferum qui contudere
Antiochum, Annibalemque dirum.
 Qui prouidebat consilio bonus,
 Priscisque vitae moribus integer,
 Culpae seges ne Ciuitatem
 Dedecoret vitiosiore.
 Exempla mores publica sustinent,
 Et seu nefandae forte licentiae,
 Siue arduae virtutis ausu
 Se extulerint, in vtrumque profunt.
 Tu Magne Ciuis! Cum Patriae fora
 Plebemque rectis vivere legibus
 Monstraris, et frenare luxum, ac
 Dedecus, haud humilis Magister.
 Permite nostris pectoribus Tibi
 Figi sepulchrum, quod madidis amor
 Suspiriis merget frequenter,
 De populo id pretium est merenti.
 Hoc Vos Sepulchro Palladis Hungariae
 Tristes Alumni figite talia
 Aeuo perenni: *Hic spes quiescit*
Quae fuit vnica litterarum.
 Quiesce

Quiesce stirpis grande Iubar tuae,
 Et Nationis gloria, et omnium
 Imago virtutum — Parentem
 Nate doles obiisse tantum!
 Et Mater absens *Vindobonae* gemit
 Orbata cordis dimidio sui,
 Nurusque stirpem auctura dulci
 Pignore, Maesta iterat querelas.
 An ludor? Et *Szatmaria* lacrymis
 Squallet profusus sollicitudinem
 Experta, dum clauum teneret,
 Atque vices, animumque Patris.
 Ruris colonus Prolium in agmine
 Rugosa tergens lumina funere
 Non ominato, inflicta rebus
 Damna suis miseranda narrat.
 Narrat redactum flumen in ordinem,
 Et stagna apertis missa canalibus
 Lucro colonorum futura,
 Dum sata laeta ferent et herbas.
 Feruntque iam nunc et sata pingua,
 Et gramen vndis putribus antea
 Tractus sepulti; nunc aratur,
 Qua bibulae tremuere terrae.
 Narrant egeni non sine fletibus
 Exuberanti munificentia
 Quam fuderit riuos metalli,
 Horrea quam referarit imis.
 Ieiuna nuper dum premeret fames
 Passimque vicis lurida corpora
 Casu repentino iacerent
 Perpetuo stupefacta somno.
 Sed Indigentes! tergite lumina
 Haeres Paterni nominis, atque opum
 Et virtutis (vt Sol mane primo
 Exoriens tenebras) dolorem
 Nam dissipabit, nec Patris inclyti
 Exempla natus negliget optimus.

Res

Res plena veri est: haud feroces
 Progenerant aquilae columbam,
 Iam magnus Afris Spiritus abditur,
 Et fulguranti Coelituum choro.

Quam non caduca intaminatos
 Dona manent, pretiumque dulce?
 At nunc nefas est quando reducere,
 Quem *Parca* nigro compulerat gregi.

Partem licet vitae pacisci
 Aut solidum properemus Aeuum;
 Me vnum rigenti, mittite corpori
 Dicare fletus, hic mea Barbita
 Vitam quibus, lucemque sparfit
 Ad tumulum fileant reposta.

Elegyes Történetek.

Nagy munkába került vala, két esztendőkkel ez előtt *Nandor - Fejérvára* megvétele; nevezetes tzeremoniával mene most végbe annak által-adása is. Okt. 22-dikén dél után érkezett *Nandor - Fejérvára* alá *Aba - Bekir* három lófarkas Basa, számos követőkkel, és három ezer emberből álló fegyveres Néppel. Hirül vitetvén ez, Generál - Májor Gróf *Kollovrátnak*, el küldötte köszöntés végett Oberster *Nikoletti*, 's Májor Gr. *Defföffy* Urakat, egy tsomó Hufzársággal együtt a' Basa eleibe, ki a' maga követőivel, feles számú *Spahikkal*, és a' leg föbb Török Tisztekkel együtt bé-indült nagy pompával a' Városba. Allott t. i. pompás menetele; három száznál szaporább lovagló személlyekből, sok gazdag készületű vezeték, paripákból, 's számos gyaloglók-ból, kik rész szerént előtte mentek a' Basának ezüst páltzákkal; rész szerént pedig a' lova mellett. A' több Törökök a' *Konstántzi-nápolyi* Kapu előtt telepedtek meg. Midőn a' Generális Ur' szállásához érkezett volna a' Basa, le szállott lováról, 's által adta a' Generális Ur-nak (ki ötet fel-tett kalappal fogadta) az arról szálló

szólló Bizonyság - Levelét, hogy a' Várnak által-
vételét ő reája bizta légyen a' fényes *Porta*, melly
Levelét Udvari Tolmáts *Zierer* Úr németre for-
dított. Sok tzeremoniák, kávézás, és pipázás
után, asztalhoz ült a' Generális Úrnál *Aba-Bekir*,
a' több fő Törökökkel együtt; ebéd után pedig
vissza tért a' táborba, egyébaránt hasouló
renddel, mint a' miképpen jött vólt; hanem hogy
ötet, 's a' több fő Törököket hintókon vitette
vissza a' Generális Úr. 23 dikon reggel ki ment
a' Generális Úr a' Basához, minden Stabális Tisz-
tekkal együtt. Vele vólt a' *Vétsey*' Hufzárjainak
egy Svadronja is, és a' *János Fő* Hertzeg' (ez
előtt *Gr. Károlyi*) Regimentje' török, 's tábori
musikája. Egymás' köszöntése után, Divánt tar-
tottak a' Generális Úr és a' Basa, 's a' Vár'
által-adása eránt végeztek; melly meg-lévén,
bé-mentek a' Várba. Elöl indúlt Fő-Strázsa-
Mester Gróf *Dessöffy*, egy szárny Hufzársággal;
azután következtek számos lovagló, 's néhány
gyalog, és kezeikben ezüst páltzákat tartó Törökök;
a' Generális Úr, és a' Basa; a' Ts.'s Kir.
Stabális; és a' Török fő Tisztek — mind lovon;
végre a' *Vétsey*' Hufzár Regimentjének egy Sva-
dronja. *Hann Oberfter* Úr' kvártélyához lett a'
menetel, holott az által-adásról szólló Irás fel-
olvastatott. Ezentúl Biztosok rendeltettek mind
két részről, a' Várhoz tartozó minden dolgoknak
által-adása 's vétele végett, kik minekutánna
vissza tértek vólna néhány óra múlva: alája írta
magát mind a' két Fél, a' Vár' által-adásáról
szólló Irásnak. Magához vett abból egyget egy-
get mindenik Rész: 's utólyára által-adattak
a' Vár' kültsai. Ezzel vége lett a' Gyülésnek, 's
mindnyájan lóra ültek. A' Generális Úr, tsak
a' nagy térségig kísérte a' Basát; onnan haza tért
a' maga kvártélyára, hanem dél után ismét ki-
ment bútsúzás végett a' Basához éppen azzal a'
tze-

tzeremoniával, mint dél előtt. A' *János Fő Hertzeg* Regimentje' török és tábori muskája, egymást fel váltva zengett a' Török táborban. — Meg-esvén a' bútszás, egy ajándék *Arábiat* tsödörön lovaglott vilta a' Generalis Ur a' Városba. — Ezen a' napon, két tizenkét ágyús Batteriákat készitettek volt a' miénk a' *Száva* vizének bal partján, a' hajó-hidnak két oldalá felől; 's a' *Jellachich* (ez előtt Gróf *Pálffy János*) Regimentjének egy Oltálya rendeltetett azokba. — Huzon-negyediken reggel, ki-állott az egélsz örizet a' Város és Vár között lévő térségre, 's a' *Jellachich* Regimentjéből négy Kompania ment a' hid' sántaiba. Nyóltz órakor lett az egélsz el-költözés következendő renddel: Elöl indult a' *Vétsey*' Hufzárjainak egy Svadronja; ezt követték a' *János Fő Hertzeg*' Regimentjének három tábori Batalionjai; 's egy Batalion a' *Jellachich* Regimentjéből; végről ismét egy Svadron *Vétsey* Hufzárság. A' Várból lett ki-költözésével Népünknek: fel-kerekedtek táborjokból a' Törökök, 's lakosivá levének *Belgrádnak*, melly után két esztendőig, 's 18 napokig sohajtoztak. — Azt írja a' *Posonyi* Újság, hogy vajmi szép volt nézni, miként marsiroztak le felé Seregeink a' hegyről, lobogó zászlókkal 's musika szóval. — Meg-engedjünk: de mi, tsak ugyan jobban szeretünk volna Vitézinknek a' hegyre lett fel-meneteleket, mint le-jöveleket szemlélni.

Gróf *Hertzberg*, *Prusszia*' néhai nagy Király-lyának *II. Fridrik*nek, a' külső dolgokra ügyelt Ministere, így szóllott a' többek között, azon már említett Beszédében, mellyet Okt. 6-dikán tartott a' Tudományok' Kir. Akademiájának Gyűlésében, sok Királyi, és más Hertzegeknek, 's Méltóságoknak jelenlétekben:

„Szemléloi vagyunk mi most ama' hires Frantzia Revolutzionak, mellynél rend-kívül-
va.

valóbbat nem mutathatnak még eddig a' Historiák, 's a' melly által az ezen időbeli Filozofusok től megvilágosított, és felserkenlett Frantzia Nemzet olly Polgári Alkotványt állított fel, a' mellyet magára nézve legjobbnak, 's még az *Angliainál* is különbnek ítél: egyesítvén, vagy elegyítvén a' *Monarchiát* a' Közönséges-Társasággal; tévén a' törvényadó hatalmat a' Nemzet tulajdonává; a' végre-hajtót pedig a' Királyévá; ki azonban alája vagyon vetve a' Nemzet Képviselőinek. — Nem az én dolgom, nem is idevaló, 's nem is tartom tőlem kitelhetőnek, hogy én előre megítéllyem ezen Revoluzciónak betses vóltát, 's jövendőbeli sorsát; de úgy tartom, ki ki meg fog eggyezni ezen állatásomban, hogy bátor eszközül szolgálhat is az említett Revoluzió, az előbbeni, inkább *Aristokratika* talám, mint *Demokratika* *Frantzia Monarchia'* hibáinak megjobbítására, 's orvoslására; a' Nemzet' terhének, jobb gazdálkodás, és a' nagy adósságoknak lefizetése által való könnyebbitésére; 's az igazgatásnak (mellynek formája nagy részben *közönséges-társaságivá* vált) mérséklettebbé, idegen vagyonra kevesebbé ásitózóvá, 's *Angliával*, és *Prussziával* eggyezőleg, azon nagy eszközök által, mellyekkel bir *Frantzia Ország*, *Európa* hatalma, és köztsendessége' eggyarányúságának fenntartására hajlandóbbá való tételére — ugyan tsak óhajtani lehet, hogy bártsak ezen Revoluzciónak megkészülését ne bélyegezték volna meg: a' Népnek nagy mértékben való erőszakoskodása, 's fel-fórrottsága; a' Nemzet' mind belőlről, mind kívülről való Képviselője' a' Fejedelem' méltóságának, és személyének nagy meg-alatsovitása; a' születés, és tekintetek' (rangok) külömbségének el-törlése, mellyek hasznosok, és szükségesek akarminémü Igazgatás alatt is, a' vetélkedésnek fenntartására, 's

a'

a' Haza' szolgálatjára alkalmas Embereknek képzítésére, mint én ezt, közelébbi Akadémiai Ertekezésemben, főképp' a' *Török Birodalomnak* példájával meg-mutattam; az Ember' jussainak nagyon messze való ki-terjesztése, 's' azoknak szabad tettéstől, és a' *Monarchiai Despotismus-nál* veszedelmesebb *Demokratikus Despotismustól* függökké való tétele által.

A' *Lengyel Nemzet* (így folytatja Beszédét az Orátor) fel-serkentetvén, kétség kívül a' *Frantzia Nemzetnek* példája által, új példáját adja egy olyan Revoluzciónak, mellynek végbe vitelét szebb rend, 's' a' Nemzetnek nagyobb maga-mérséklése tizimerezett, 's' a' melly olly szerentséssé teheti ezen Nemzetet 's' az ő Konstituzióját, valamennyire tsak meg-engedheti *Lengyel Ország'* fekvése: ha t. i. olly maga-mérsékléssel, és böltsességgel tudja ő a' maga Konstituzióját fenn-tartani, 's' mind kívül, mind belől hafználni, mint a' minémü maga-mérséklés, és böltsesség szülték azt, 's' hozták első mozgásába, és tellyesedésébe.

Nem igen lehet tőle tartani, hogy más *Európai Nemzetek* kövessék egy könnyen a' *Frantzia Revoluztiót*; 's' himet kívánnyanak arról vární.

Mindnyájan látták a' tűzes hebehurgyaságot, és nagy illetlenségeket. Nintsen is semmi más Nemzetnek az a' hirtelen fel-forrtyanó (lobbanó) természeti tulajdonsága, mint a' *Frantzia Nemzetnek*; 's' nintsen most egy is olly sullyos tereh és igazgatás alatt, mint vólt a' *Frantzia Nemzet*. A' mostani Igazgatás-formák, főképp' a' *Monarchiaiak*, mind mérséklettebbek lettek *Europában*; szép rend, 's' eleyenség által mutatják ki magokat, 's' mind inkább inkább tulajdonokká telzik magoknak azon Igazgatás formájának édességét, melly *Közönséges - Társaságinak (Republicana)* ne-

neveztetik, 's a' melly sok helyeken keményebb, mint a' *Monarchiai*. A' *Prussziai* Igazgatás-formáját *Despotikának* tartják más Tartományokban, mivelhogy már előre azt a' vélekedést szitták bé, 's nintsen helyes esméretek felöle: pedig valóságos értelemben nem az, sőt talám egy a' leg-engedelmesebb, és igazabb Igazgatás-formái között *Europának*, mint én ezt 1789-dikbéli különös Értekezésemben meg-mutattam, valamint minden azutánni Akadémiai Értekezéseimben is, *II. Fridrik'* utolsó, 's *II. Fridrik Vilhelm'* első esztendőinek példája által. Új próbáját hozhatnám én fel annak, a' múltt esztendőbéli Igazgatás' folyamattyának elő-adása által; de erre nintsen időm; 's más részről az is igaz, hogy a' Király nem fordíthatta a' múlt esztendőben maga egélz figyelmetességét a' maga Tartományainak belső ki-szolgáltatására, 's ezeknek mind azon jókban való részeltetésére, mellyeket a' fellyebb való esztendőkben tapasztaltattak ő velek a' két Igazgatások, mivelhogy abban kellett néki igen foglalatosnak lenni, hogy *Szisztóvi* közbenjárása által, foganatossá tehesse a' *Reichenbachi* végezést; 's tökéletességre hajthassa a' közönséges Békességnek nagy munkáját. Részemről, olly törekedéssel dolgoztam én abban, valamilyen tsak egy Embertől és Hazafitól ki-telhetik; 's nem a' buzgóságbéli fogyatkozás okozta, hogy iparkodásom tökéletes meg-elégedést nem nyerhetett, és hogy kötelesnek kellett magamat esmérnem, véget vetni 46 esztendőig tartott Státus Kántzelláriusabéli pályámnak, 's más foglalatosságra fordítani egélz tehetségemet, úgymint Társaságunk' szolgálatjára, 's a' mi pár nélkül való *II. Fridrikünk'* vóltaképpen-való Historiájának készítésére. "

Spanyol

Spányol Ország? A' *Frantzia* Revóluziótól fogva, nem *Frantzia Ország*on keresztül, mint az előtt, hanem vizen jár a' *Posta Spányol Országból, Olasz Országba*; de ez a' vizen való levelezés, nem csak a' Kereskedőknek, hanem magának az Udvarnak is sok kedvetlenséget okozott már, mivel a' gyakori szélveszek miá nem lehet idejében venni a' leveleket. — A' múltt Sept. 18-dikán, fel kerekedett a' *Marokkói* Tsászár *Ceuta Vára* alól, 's el vitte onnan a' maga egész seregét *Tetuan* felé. Már azolta t. endességben vagon *Ceuta Vára*.

Azért nem hozott hajdan törvényt *Sólon* a' Szülék' gyilkosa ellen: mivelhogy az emberi természettel ellenkező dolognak képzelte, hogy még fozzthassa azt egy okos Valóság a' maga életétől, melytől vette ő, Isten után a' maga tulajdon életét. Nem egy, sem két példánk van már azonban reá, hogy egyéb rettentő gonofságok között, még arra is vétemedhetik az *Ember* nevet viselő, 's okoskodó ésszel bíró állat, hogy saját Attya és Anyja ellen dühösködjön. — Neveli az említett szörnyü példáknak számát egy német származású, 23 esztendőös tsizmadia Legénynek tselekedete, ki is a' maga édes Attyát és Anyját — fekvő helyekben még ölte. — *Coburg* Hertzségségnek *Hassenberg* nevezetü Falujában történt a' dolog. Azt inják a' gyilkos Ifjú-ról, hogy az szép tudományt vett volt gyermeki esztendeiben a' Keresztény Vallásból; de a' midőn kezdett vólna ki-kelni gyermeki állapotjából, vásottságra adta magát. Az Anyja előtt tudva voltak feslett tselekedetei, de ez — sok más bődolgtalan Anyáknak veszedelmös szokások fzerént — még titkolta Fia' vétkeit az Attyától. — Bártsak ezen példát gondolóra vennék sok Magyar édes Anyák is! Nem vólnának valóban anyyi gyáflzai a' Familiáknak, következésképpen a'

a' Nemzetnek is. — Okt. 20-dikán végeztetett ki a' gyilkos, másoknak rettentésekre.

— *Pythágoras'* belső Tanítványjai között egy, ki találta volt hajdan beszélni a' titkot, melyet Mesterétől hallott. Erre nézve el-tiltatott halgató Társainak seregéből, 's úgy tartatott tőlök, mint már reájok nézve meg-hólt, mellynek jelentésül Epitáfiumot is emeltek ezek néki. — Követték *Pythágoras'* Tanítványainak tselekedeteiket, egy ki-vándorlott Frantzia Iffjúnak Szüléi is, *Felső-Normandiának Grifors* nevezetű helységében, kik mihelyt meg-értették Fioknak el-távozását: leg ottan halotti tzeremoniát tartattak annak a' Plebánia' Templomában, jelenteni akarván ezzel, hogy reájok, 's a' Frantzia Nemzetre nézve, meg-hólt polgári halállal az ő Fiok.

Azt írják Pofon Vármegyéből, hogy az ottan fekvő Tsáizár Regementjebéli Kapitány *Hirsch* Ur, ki van már rendelve a' végre, hogy az alatta lévő Legénységgel együtt Pofontól *Bétsig* kísérje a' nem sokára el-érkezendő Török Követet.

A' *Párisi* Lakosoknak mostani számát öt száz ezerre teszik. — A' Polgári hitet le nem tett Fr. Papok is derekassan kezdik halznokra fordítani a' Konstitúciónak azon tikkelyét, melly a' Papok házasságát fel szabadítja.

A' *Svéd* és *Orosz* Udvar között lett Kötésnek Októb. 19-dikén irta alája magát a' *Svéd* Király. Az *Orosz* Tsáizárnénak tellyes hatatommal felruházott Ministere Gr. *Stalkelberg* volt a' *Svéd* Udvarnál.

A' Frantzia Nemzet-Gyűléséhez Deputátziót küldöttek Okt. 26-dikán, a' Sz. *Sulpiciusról* neveztetett Gyülekezetbéli Polgár-Affzonyok, a' meg nem esküdt Papok ellen való panasszal. — A' szoknyás Deputátzió illy feleletet vett az Elölülötől: „*Affzonyaim! a' Férfiak' vígasztalására,*

Alsó Hun Főlegyházi Kötve írta. 1789.

Oroszári Tetter metszte.

GROF WURMSER REGEMENTJE.

sára, 's a' Familiák' szerentséjére rendelte az
 Afzonyokat a' természet: hagyják a' Férfiakra
 a' közönséges dolgokról való gondoskodást. —
 Ugyan tsak meg - kínálta őket a' le - üléssel.

Tudományi Dolgok.

Amaz esmeretes tudományú 's érdemű Hazafi
 N. *Windisch* Úr, minden két hónapban hat árku-
 sokból álló Szakaszt fog ki adni következő
 tzim alatt:

*Neues Ungrisches Magazin, oder Beyträge
 zur ungrischen Geschichte, Geographie, Natur-
 wissenschaft, und der dahin einschlagenden Littera-
 tur. Herausgegeben von Karl Gottlieb v. Windisch.*

Erről, a' következő Postán bővebben.

Bétsben ez a' Munka jött a' napokban Világ
 eleibe:

*Freimüthige Beurtheilung des zurückgeleg-
 ten Landtages vom Jahre 1791. mit nützlichen
 Winken, die sich auf einige statistisch - politische
 Gegenstände Hungarns beziehen. I. Heft. 8, Ger-
 manien 1791. 24 kr.*

Küldjük a' Gróf *Wurmser*' Regimentje ábrá-
 zolását.

Küldjük a' g g árkust, az Ország-Gyűlése' Hi-
 storiájához tartozó Aktákból.

Költ *Bétsben*, Novembernek 11-dik napján,
 1791-dik esztendőben.

